

LEADER hozzáadott érték

AGRÁRMINISZTÉRIUM

Nagy Attila

főosztályvezető

Agrárminisztérium

KAP Koordinációs Főosztály

Budapest
2024. június 6.

Mi a LEADER hozzáadott érték?

A LEADER hozzáadott érték meghatározása: a LEADER-módszer megfelelő alkalmazásával elért előny, összehasonlítva azokkal az előnyökkel, amelyek a módszer alkalmazása nélkül is elérhetőek lettek volna.

- A LEADER hozzáadott érték **kötelező elem** a KAP ST-ből megvalósuló LEADER projektek esetében.
- Minden projekt esetében szükséges igazolni a LEADER hozzáadott értéket, amelynek túl kell mutatnia más KAP ST beavatkozásból is megvalósuló projekteken.
 - Különösen beruházások és fejlesztési projektek esetén szükséges a hozzáadott érték alapos igazolása!
- A LEADER hozzáadott értéket a HACCS vizsgálja és igazolja. A LEADER hozzáadott értéket **a HACCS-ok ismerik a legjobban**, mivel ők ismerik a helyi igényeket, specialitásokat, amelyek hozzáadott értéket jelentenek a projektekben.

A LEADER hozzáadott érték a KAP ST-ben

Milyen hozzáadott értéket képvisel a LEADER-megközelítés a megcélzott vidékfejlesztés számára?

- a **közösség aktív bevonása** a helyi fejlesztési stratégiák kidolgozásába,
- a helyi igényekre és problémákra reagáló, **alulról építkező kezdeményezések megvalósítása** biztosítja.
- a helyi akciócsoportok (HACS-ok) többek között azon potenciális kedvezményezettek támogatásán dolgoznak, akik **e segítség nélkül nem tudnák megvalósítani fejlesztési elképzeléseiket.**
- bizonyos projektek, **nem lennének támogathatók**, vagy megvalósíthatók más beavatkozások alapján, vagy más alapokból.
- **helyi megközelítés:** a HACS-ok **helyi problémákat** határoznak meg, HFS-eket készítenek és **helyi felhívásokat** jelentetnek meg a szubszidiaritás elve alapján. Ez nem lehetséges a LEADER szemlélet nélkül.

LEADER hozzáadott érték az EU-s jogszabályokban

- A jelenlegi programozási időszakban a LEADER hozzáadott értékre az *(EU) 2022/1475 végrehajtási rendelet* hivatkozik, ahol a LEADER hozzáadott érték a KAP ST egyik **értékelendő témájaként jelenik meg.**
- A tagállamoktól elvárják, hogy adjanak leírást a LEADER megközelítés **várható hozzáadott értékéről**, valamint arról, hogy a **LEADER 7 alapelvét hogyan alkalmazzák a KAP ST-ben:**
 - területalapú helyi fejlesztési stratégiák;
 - alulról építkező megközelítés;
 - köz- és magánszféra közötti partnerségek (HACS-ok);
 - integrált és több ágazatot átfogó stratégia;
 - innováció;
 - hálózatépítés;
 - területi együttműködés.

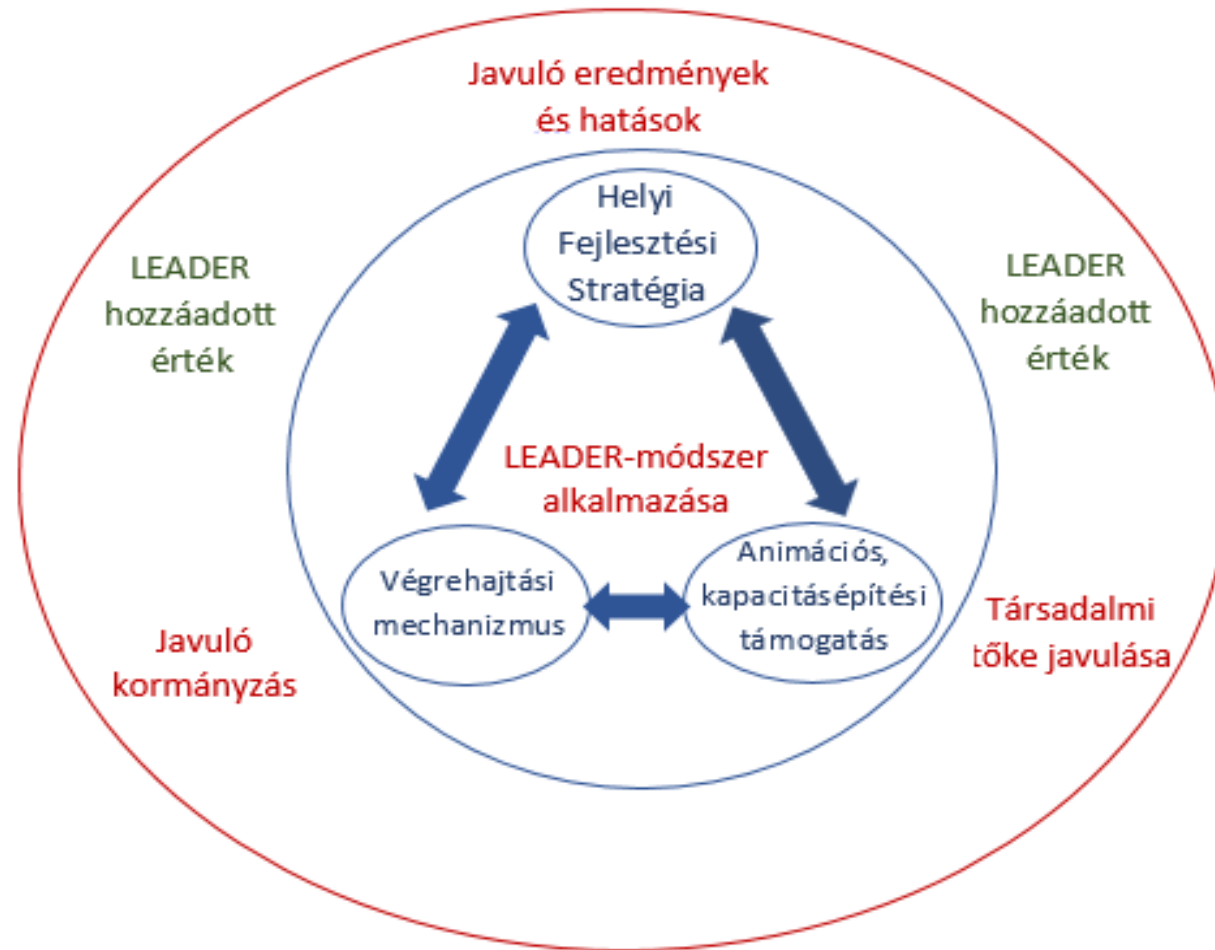
LEADER hozzáadott érték összetevői

A 2022/1475 végrehajtási rendelet alapján a **LEADER hozzáadott értéke** a LEADER szerves részét képezi, és **három összetevő kombinációjából** származik:

- **A társadalmi tőke javítása:** koordináció, együttműködést a kölcsönös előnyök, kölcsönös támogatás és bizalom, bővített tudás, megosztott készségek és képességek, valamint a jól kiépített hálózatok, amelyek megkönnyítik a LEADER-területen belüli és a LEADER-területek közötti együttműködés minőségét.
- **Javuló kormányzás:** kiterjed a **helyi és a többszintű kormányzásra**. A többszintű kormányzás a LEADER végrehajtásában részt vevő **kormányzati és nem kormányzati szereplők közötti horizontális és vertikális kölcsönhatásokat** foglalja magában uniós, nemzeti, regionális és helyi szinten. Elemei közé tartozik a **helyi szintű együttműködés irányítása, az érdekelt felek bevonása a döntéshozatalba, valamint a köz- és magánforrások kezelésének képességét**.
- **Javuló eredmények és hatások:** a LEADER-módszer alkalmazása során a **helyi igények kielégítése** és az EU/nemzeti/regionális közös agrárpolitika célkitűzéseire való hozzájárulás érdekében. Megnyilvánulhatnak a fenntarthatóbb, innovatívabb projekteken, valamint a HACCS-ok igényeire igazított projekteken.

LEADER hozzáadott érték összetevői

LEADER hozzáadott érték összetevői

A LEADER hozzáadott érték koncepciójának három összetevője mellett **három** olyan **komponens** is létezik, amelyek **lehetővé teszik a hozzáadott érték előállítását** a LEADER-módszer alkalmazásával.

A **LEADER hozzáadott érték a következő összetevők révén jön létre:**

- **A program/stratégia végrehajtása:** a LEADER együttműködési beavatkozás a KAP ST-ben és a LEADER keretében megvalósuló helyi fejlesztési stratégiák.
- **A KAP ST és a HACCS HFS végrehajtási mechanizmusa:** az uniós rendelet rendelkezései, a nemzeti és regionális szabályok, eljárások és igazgatási rendelkezések, valamint a HACCS-ok szabályai és eljárásai, beleértve a kiválasztási kritériumokat is.
- **Animációs, kapacitásépítési támogatás:** magában foglalja az IH által nyújtott támogatást, illetve a HACCS-ok animációs képességét (a HACCS minden olyan művelete, amely nem közvetlenül a projekthez kapcsolódik, és amelynek célja a helyi lakosság tudatosságának, felkészültségének, együttműködési és hálózatépítési képességének növelése, hogy hozzájáruljon területük fejlesztéséhez).

Példák a LEADER hozzáadott érték összetevőire a gyakorlatban

A társadalmi tőke javítása:

- hálózatok létrehozása, erősítése és kiterjesztése a HACS-on belül kívül (beleértve a közvetlen és közvetett kedvezményezetteket, HACS tagokat, HBB tagokat)
- a partnerek tényleges részvétele a HACS ülésein és a részvétel minősége; formális és informális kapcsolatok a tagok között; a tagok közös akciói
- bizalom a helyi akciócsoport tagjai és a szélesebb nyilvánosság között
- közös értékek, identitások a HACS által kialakított területeken

Javuló kormányzás:

- Átláthatóság és befogadó készség fejlesztése
- A HACS-ok kommunikációs eszközeinek fejlesztése
- Jobb projektmenedzsment és monitoring
- A HACS személyzetének fejlesztése (innováció, oktatás, networking)
- Konfliktuskezelés

Példák a LEADER hozzáadott érték összetevőire a gyakorlatban

Javuló eredmények és hatások (projekt szint):

- a projektek közötti kapcsolatok és szinergiák (különösen a készségek fejlesztése és a fizikai befektetések kombinációja, az ágazatok közötti szinergiák)
- helyi gazdasági/környezeti/társadalmi célkitűzésekre reagáló projektek
- olyan igények kielégítése, amelyeket nehéz lenne kielégíteni a LEADER-en kívüli megvalósítással,
- kollektív projektek vagy közösségi előnyökkel, jobb fenntarthatósággal járó projektek,
- komplex politikai stratégiákra reagáló animációval vagy kapacitásépítéssel alátámasztott projektek
 - (pl. mint a klímaváltozás, biodiverzitás, digitalizáció, Termőföldtő az asztalig stratégia)
- fenntartható munkahelyeket teremtő projektek vidéki területeken

Ezeket a szempontokat például kiválasztási kritériumok, hálózatépítés, a jó gyakorlatok megosztása, képzések, a kiválósági/tanulási platformok, kézikönyveinek/útmutatók elkészítése stb. révén lehet biztosítani.

LEADER hozzáadott érték projekt szinten

A LEADER hozzáadott értékkel rendelkező projektek jellemzői a következők lehetnek:

- innovációs tartalom
- a szereplők együttműködésével alátámasztott támogatás
- a területen más projektekhez kapcsolódó projektek
- egyedi területi javak felbecslése és kihasználása
- az újszerű digitális technológiákra való reakció
- környezeti és társadalmi átalakuláshoz való hozzájárulás
- közös beruházások
- szociális gazdálkodás, egyéb szociális hasznosság a projektből eredően
- a helyi értéklánc több szereplője számára előnyös a projekt

PÉLDA: A hozzáadott érték vizsgálata HACS szinten

Példa: Egy adott HACS fel szeretné mérni a LEADER hozzáadott értéket a **Javuló kormányzásra** fókuszálva.

A HACS ezt egy olyan projekthez kapcsolódva teszi, amely esetén értelmezhető a jobb kormányzás. Pl: aktív részvétel egy a HACS területén lévő település CLLD, vagy „okos falu” stratégiájának kialakításában.

A hozzáadott érték vizsgálatához a HACS munkacsoportot alapít, melynek tagjai lehetnek pl. a HACS dolgozói, HBB tagok, szakértők az IH részéről, vagy egyéb külső szakértők. A csoport munkáját a HACS finanszírozza.

A munkacsoport feladatai:

- megtervezi az értékelést: célok, feladatok, témák, időkeret stb. megállapítás
- előkészíti az értékelést: értékelési kérdések, hipotézisek támasztása a meglévő adatok alapján
- megtervezi az indikátorokat, sikertényezőket, adatforrásokat
- végrehajtja az adatgyűjtést és az értékelési kérdések alapján vizsgálja az eredményeket és elvégzi az összesítést

Az értékelés eredményét a HACS kommunikálja a releváns szereplők felé. (pl. IH, más HACSok)

PÉLDA: A hozzáadott érték vizsgálata HACS szinten

Példák a **javuló kormányzás** kapcsán alkalmazható értékelési szempontokra:

- Strukturált mechanizmusok és nagyobb átláthatóság megléte a közös véleményformáláshoz a helyi szinten.
- Van egy stratégiai alap (pl: CLLD, vagy okos falu stratégia), amely segíti a különböző szereplők tevékenységének a közös célokhoz való igazítását.
- Jobban összehangolták a régióban működő közigazgatási szervek különböző szintjeit (pl: HACS, önkormányzatok, IH).
- A nem intézményesített csoportok és egyének bevonásának sikeressége.
- Javult a különböző finanszírozási forrásokhoz való hozzáférés a stratégiai projektek megvalósításához.

Köszönöm a figyelmüket!

